

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO GOSPODARSTVA

NACRT

PRIJEDLOGA ZAKONA O TRŽIŠTU NAFTE I NAFTNIH DERIVATA,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Zagreb, studeni 2013.g.

PRIJEDLOG ZAKONA O TRŽIŠTU NAFTE I NAFTNIH DERIVATA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Uvodne napomene, pravni okvir i ocjena stanja

U srpnju 2001. godine započela je reforma energetskog sektora u Republici Hrvatskoj te je uz Zakon o energiji (Narodne novine, br. 68/01, 7/04, 76/07, 152/08 i 127/10) donesen „Prvi paket“ energetske zakone kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetske djelatnosti i to:

- Zakon o tržištu električne energije,
- Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata,
- Zakon o tržištu plina i
- Zakon o regulaciji energetske djelatnosti.

Ovim zakonima uspostavljen je osnovni zakonodavni okvir za restrukturiranje i reorganizaciju energetske sektora, otvaranje tržišta energije i regulaciju energetske djelatnosti te je reformom obuhvaćeno restrukturiranje energetske subjekata i stvaranje novoga zakonodavnog i institucionalnog okvira, utvrđivanje tržišnih pravila, obveza javnih usluga i razdvajanje energetske djelatnosti na tržišne i regulirane.

Nadalje, predmetnim Zakonom se uređuje pravni status Hrvatske agencije za naftu i naftne derivate (u daljnjem tekstu: Agencija) koja u odnosu na zadnju izmjenu i dopunu Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata nema više javnih ovlasti, odnosno nije samostalna i neovisna te je za operativno funkcioniranje i izvršavanje zadataka i funkcija predmetne Agencije potrebno urediti Zakon na način kojim bi se omogućilo organiziranje rada Agencije u okviru državnog proračuna. No, pri tome Agencija mora zadržati elemente nužne za gospodarsko upravljanje obveznim rezervama nafte i naftnih derivata.

Razlozi za donošenje Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata

S obzirom na otvaranje tržišta i pojavu više energetske subjekata na tržištu naftnih derivata stekli su se uvjeti za ukidanje Pravilnika o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata, kao i Pravilnika o utvrđivanju cijena ukapljenog naftnog plina, ovim se Zakonom predviđa da se cijena naftnih derivata u Republici Hrvatskoj slobodno formira.

Nadalje, ovim Prijedlogom Zakona se određuju energetske djelatnosti u području nafte i naftnih derivata, kao i način ishoda dozvole za obavljanje pojedinih energetske djelatnosti

te se propisuju iznimke od ishoda dozvole za obavljanje pojedinih energetske djelatnosti, a sukladno Zakonu o energiji (Narodne novine, broj 120/12).

Isto tako, s rebalansom državnog proračuna u svibnju 2013. godine, Hrvatska Agencija za naftu i naftne derivate uvrštena je u proračun Ministarstva gospodarstva kao proračunski korisnik koji svoje poslovanje vodi preko državne riznice. S obzirom na navedeno, bilo je nužno novim Zakonom odrediti postupak osnivanja Hrvatske agencije za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata u odnosu na bitno izmijenjeno ustrojstvo i djelokrug nadležnosti iste u cilju gospodarskog postupanja s rezervama nafte i naftnih derivata.

Nadalje, ovim Zakonom se povećava sigurnost opskrbe tržišta naftnih derivata kroz detaljno uređivanje buduće obveze skladištenja operativnih rezervi naftnih derivata za koji su odgovorni energetske subjekti. Energetski subjekti dužni su tako operativne zalihe u količinama koje ovise o njihovom udjelu na tržištu skladištiti u Republici Hrvatskoj.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom i posljedice koje će donošenjem Zakona proistći

S obzirom da je Hrvatska agencija za naftu i naftne derivate osnovana sukladno direktivama Europske unije u energetske paketu direktiva, a s izmjenama i dopunama Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata (Narodne novine, broj 144/12) predmetna Agencija nema više javnih ovlasti te nije samostalna i neovisna, kako je to bila do donošenja predmetnih izmjena i dopuna Zakona stoga je za operativno funkcioniranje i izvršavanje zadataka i funkcija bilo potrebno dodatno unijeti u Zakon i elemente po kojima je moguće organizirati rad Hrvatske agencije za naftu i naftne derivate u okviru državnog proračuna.

Isto tako, uzevši u obzir pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji i prethodno transponiranje direktiva Europske unije u Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata (Narodne novine, broj 57/06, 18/11 i 144/12) kojim se postigao cilj otvaranja tržišta nafte i naftnih derivata, odnosno nastupanje više energetske subjekata na tržištu nafte i naftnih derivata, ovim Prijedlogom zakona takvo stanje na tržištu nafte i naftnih derivata je prepoznato, stoga je ukinut Pravilnika o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata i Pravilnik o utvrđivanju cijena ukapljenog naftnog plina kojega je donosio ministar gospodarstva, odnosno temeljem kojeg su se formirale, objavljivale i primjenjivale najviše cijene naftnih derivata od strane Ministarstvo gospodarstva, temeljeno na mjerljivim tržišnim elementima koji su uključivali cijenu naftnih derivata na tržištu Mediterana, devizni tečaj, premiju energetske subjekta te naknade i poreze obračunavane sukladno posebnim propisima.

Također se proširuju i pojašnjavaju obveze vezane uz operativne rezerve naftnih derivata u cilju povećanja sigurnosti opskrbe.

Donošenjem Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata postigli bi se sljedeći ciljevi:

Usvajanjem ovoga Zakona stvorit će se uvjeti za sigurnu i kvalitetnu opskrbu tržišta nafte i naftnim derivatima temeljenu na tržišnim principima određivanja cijene naftnih derivata. Isto tako, određuje se obveza formiranja obveznih i operativnih zaliha naftnih derivata,

djelovanje u slučajevima izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata u smislu određivanja sadržaja kao i same provedbe Plana intervencije, osnivanje Stručnog povjerenstva za praćenje redovite opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, ograničavanje raspolaganjem i pojačani nadzor nad obveznim zaliham nafte i naftnih derivata, poslovanje vezano uz obvezne zalihe nafte i naftnih derivata, djelatnost i predmet poslovanja Hrvatske agencije za naftu i naftne derivate, usklađenu s novim ustrojem predmetna Agencije, kao proračunskog korisnika, ali i kao Središnjeg tijela za obvezne zalihe u Republici Hrvatskoj.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati posebna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. OBRAZLOŽENJE RAZLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

U skladu s člankom 206. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/2013) predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku, uvažavajući okolnost da se predloženi Zakon usklađuju s dokumentima Europske unije. Isto tako, u Prijedlog Zakona uneseni su i elemente kojima se Zakon usklađuje s Zakonom o državnom proračunu i ostalim provedbenim pravnim propisima Republike Hrvatske i Europske unije, odnosno elementi po kojima je moguće organizirati rad Hrvatske agencije za naftu i naftne derivate u okviru državnog proračuna. Budući da je Hrvatska agencija za naftu i naftne derivate jedinstveno središnje tijelo u Republici Hrvatskoj za osiguranje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata koje su od strateškog značaja za Republiku Hrvatsku u slučaju prijetnje energetske sigurnosti države uslijed izvanrednih poremećaja, što žurnije donošenje ovakvog Zakona od izuzetne je važnosti za daljnje izvršavanje zakonom propisanih obveza pri poslovanju Hrvatske agencije za naftu i naftne derivate.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O TRŽIŠTU NAFTE I NAFTHNIH DERIVATA

I. OPĆE ODREDBE

Predmet i primjena zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuju pravila i mjere za sigurnu i pouzdanu proizvodnju naftnih derivata, transport nafte i naftnih derivata, trgovinu na veliko i malo naftnim derivatima, skladištenje nafte i naftnih derivata, trgovinu na veliko i malo ukapljenim naftnim plinom, pravo pristupa treće strane, otvoren pristup tržištu, plan intervencije u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata te operativne i obvezne zalihe nafte, odnosno naftnih derivata.

(2) Ovim se Zakonom uređuje i uspostava i provođenje mjera za sigurnu i pouzdanu opskrbu naftom i naftnim derivatima.

(3) Na odnose u sektoru nafte i naftnih derivata koji nisu uređeni ovim Zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o energiji, regulaciji energetske djelatnosti i posebnih propisa kojima se uređuje područje trgovine.

(4) Odredbe ovoga Zakona ne odnose se na sabirno-transportne i skladišne sustave nafte na proizvodnim poljima.

Primjena pravne stečevine Europske unije

Članak 2.

Ovim se Zakonom u zakonodavstvo Republike Hrvatske prenosi pravna stečevina Europske unije iz područja energetike, Direktiva 2009/119/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. rujna 2009. kojom se države članice obvezuju održavati minimalne zalihe sirove nafte i/ili naftnih derivata (SL L 265/9 od 9. 10. 2009.).

Značenje pojedinih izraza

Članak 3.

(1) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu imaju značenja utvrđena Zakonom o energiji.

(2) U ovom se Zakonu koriste i izrazi koji u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

1. *aditivi* – spojevi koji nisu ugljikovodici, a koji se dodaju ili miješaju s derivatom kako bi se izmijenila njegova svojstva,

2. *biogorivo* – tekuće ili plinovito gorivo koje se koristi u prijevozu, proizvedeno iz biomase, odnosno biorazgradive frakcije proizvoda, otpada i ostataka iz poljoprivrede (uključujući

biljne i životinjske tvari), šumarstva i povezanih industrija, kao i biorazgradiva frakcija industrijskog i komunalnog otpada,

3. *domaća potrošnja* – ukupne količine, izračunate u skladu s Prilogom II. Direktive iz stavka 1. ovoga članka, isporučene unutar zemlje za upotrebu u energiji i za neenergetsku upotrebu, a obuhvaća i isporuke sektoru energetske transformacije i isporuke sektoru industrije, prometa, kućanstvima i ostalim sektorima za krajnju potrošnju te obuhvaća vlastitu potrošnju energetskog sektora (osim goriva za rafinerije),

4. *fizička dostupnost* – organiziranje mjesta i prijevoza obveznih, odnosno operativnih zaliha kako bi se osiguralo njihovo puštanje u promet ili učinkovitu dostavu krajnjim korisnicima i tržištu, u onom vremenskom okviru i pod uvjetima koji doprinose ublažavanju mogućih problema u opskrbi tržišta nafte i naftnih derivata,

5. *Hrvatska agencija za naftu i naftne derivate* (u daljnjem tekstu: Agencija) – središnje tijelo u Republici Hrvatskoj za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata, koja je jedinstveno tijelo ovlašteno formirati, održavati i prodavati obvezne zalihe,

6. *komercijalne zalihe nafte i naftnih derivata* – zalihe nafte i naftnih derivata namijenjene za daljnju prodaju krajnjim kupcima koje uključuju obvezni dio koji se odnosi na operativne zalihe,

7. *Međunarodna agencija za energiju* – samostalna organizacija koja djeluje na osiguranju pouzdane, pristupačne i čiste energije za države članice Europske unije i druge države članice te agencije,

8. *međunarodni pomorski spremnici* – imaju značenje kao u Prilogu A odjeljku 2.1. Uredbe (EZ) br. 1099/2008,

9. *Ministarstvo* – ministarstvo nadležno za poslove energetike,

10. *ministar* – ministar nadležan za energetiku,

11. *nafta* – smjesa ugljikovodika prirodnog podrijetla,

12. *naftni derivati* – proizvodi dobiveni iz nafte (motorni benzini, benzini za zrakoplove, dizelska goriva, plinska ulja, loživa ulja, brodska goriva, gorivo za mlazne motore, petroleji, bitumeni, naftni koks i ukapljeni naftni plin),

13. *operator sustava za transport nafte naftovodima* – energetski subjekt koji obavlja energetske djelatnosti transporta nafte naftovodima i odgovoran je za rad, održavanje i razvoj sustava na određenom području i, gdje je izvodivo, njegovo povezivanje s drugim sustavima te za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovoljava razumne potrebe za transport nafte,

14. *operator sustava za transport naftnih derivata produktovodima* – energetski subjekt koji obavlja energetske djelatnosti transporta naftnih derivata produktovodima i odgovoran je za rad, održavanje i razvoj sustava na određenom području i, gdje je izvodivo, njegovo povezivanje s drugim sustavima te za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovoljava razumne potrebe za transportom naftnih derivata,

15. *pregovorni pristup treće strane* – način pristupa sustavu u kojem vlasnik sustava ili operator i treća strana pregovaraju oko komercijalnih uvjeta pristupa sustavu,

16. *Platt's Crude Oil Marketwire* – službena kotacija raspona cijena raznih tipova sirove nafte na globalnom tržištu vezana uz cijenu referentne sirove nafte,

17. *Platt's European Marketscan* – službena kotacija raspona cijena naftnih derivata koji odgovaraju europskim standardima kvalitete na europskom tržištu,

18. *posebne zalihe* – oblik obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, čije formiranje i održavanje nije obvezno nego ovisi o odluci pojedine države članice,
19. *referentna godina* – kalendarska godina podataka o potrošnji ili neto uvozu koji se koriste za izračunavanje zaliha koje treba držati ili zaliha koje se stvarno drže u zadanom vremenu,
20. *skladištenje nafte i naftnih derivata* – skladištenje nafte i naftnih derivata na propisani način u posebnim prostorima sa svrhom prodaje skladišnih kapaciteta i/ili za vlastite potrebe,
21. *standardi kvalitete tekućih naftnih goriva* – važeće norme određene posebnim propisima,
22. *stvarna međunarodna odluka o puštanju zaliha u promet* – svaka važeća odluka Upravljačkog odbora Međunarodne agencije za energiju o stavljanju sirove nafte ili naftnih derivata na tržište kroz puštanje u promet zaliha njezinih članica i/ili dodatne mjere,
23. *unos nafte i naftnih derivata* – dovoz nafte i naftnih derivata na područje Republike Hrvatske iz država članica Europske unije,
24. *uvoz nafte i naftnih derivata* – dovoz nafte i naftnih derivata na područje Republike Hrvatske iz zemalja, koje nisu države članice Europske unije,
25. *veliki poremećaj u opskrbi* – značajan i iznenadan pad u opskrbi na području Europske unije ili pojedine države članice sirovom naftom ili naftnim derivatima, bez obzira na to je li zbog toga donesena stvarna međunarodna odluka o puštanju zaliha u promet,
26. *zalihe nafte* – zalihe energetske proizvoda navedenih u Prilogu C odjeljku 3.1. prvom stavku Uredbe (EZ) br. 1099/2008,
27. *zalihe za slučaj nužde* – zalihe nafte koje svaka država članica mora održavati, odnosno obvezne zalihe nafte i naftnih derivata.

II. OBAVLJANJE ENERGETSKIH DJELATNOSTI

Energetske djelatnosti

Članak 4.

(1) Energetske djelatnosti u smislu ovoga Zakona su:

1. proizvodnja naftnih derivata,
2. transport nafte naftovodima,
3. transport naftnih derivata produktovodima,
4. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva cestovnim vozilima,
5. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva željeznicom,
6. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva plovnim putovima,
7. trgovina na veliko naftnim derivatima,
8. trgovina na malo naftnim derivatima,
9. skladištenje nafte i naftnih derivata,
10. skladištenje ukapljenog naftnog plina,
11. trgovina na veliko ukapljenim naftnim plinom i
12. trgovina na malo ukapljenim naftnim plinom.

(2) Pravne i fizičke osobe mogu obavljati energetske djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka samo na temelju rješenja Hrvatske energetske regulatorne agencije kojim se dozvoljava obavljanje pojedine djelatnosti (u daljnjem tekstu: dozvola).

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka za energetske djelatnosti iz stavka 1. točke 4., 5., 6., 8. i 12. ovoga članka nije potrebno ishoditi dozvolu.

(4) Iznimno od stavka 2. ovoga članka za energetske djelatnosti iz stavka 1. točke 9. i 10. ovoga članka nije potrebno ishoditi dozvolu ako se te energetske djelatnosti obavljaju za vlastite potrebe, odnosno bez davanja usluge skladištenja drugim pravnim i fizičkim osobama.

(5) Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti iz stavka 4. ovoga članka dužni su dostavljati izvješće o količini uskladištene nafte i naftnih derivata Ministarstvu i Agenciji do 10. u mjesecu za prethodni mjesec, sukladno pravilniku iz članka 12. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 5.

(1) Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točke 2. i 3. ovoga Zakona dužni su pravnoj ili fizičkoj osobi koja podnese zahtjev za pristup transportnom sustavu, uz ispunjavanje tehničkih uvjeta pristupa i priključenja sukladno posebnim propisima, omogućiti pristup na nepristran i razvidan način prema načelu pregovornog pristupa treće strane.

(2) Energetski subjekti iz stavka 1. ovoga članka mogu odbiti pristup transportnom sustavu trećoj strani ako postoje tehnička ili sigurnosna ograničenja ili u slučaju popunjenog kapaciteta naftovoda, odnosno produktovoda.

(3) Energetski subjekti iz stavka 1. ovoga članka dužni su u slučaju odbijanja pristupa transportnom sustavu dostaviti stranci odluku s razlozima odbijanja pristupa.

(4) Nezadovoljna stranka ima pravo podnijeti žalbu Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji na odluku energetskog subjekta iz stavka 3. ovoga članka o odbijanju pristupa transportnom sustavu ili na uvjete pristupa transportnom sustavu.

(5) Hrvatska energetska regulatorna agencija dužna je donijeti rješenje u roku 60 dana od dana podnošenja žalbe. Odluka Hrvatske energetske regulatorne agencije je izvršna, a nezadovoljna stranka može protiv rješenja Hrvatske energetske regulatorne agencije pokrenuti upravni spor.

Članak 6.

(1) Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točke 7. i 8. ovoga Zakona dužni su na tržište nafte i naftnih derivata staviti biogoriva radi ostvarivanja nacionalnog cilja stavljanja na tržište biogoriva. Za izračun i utvrđivanje ispunjenja nacionalnog cilja ne uzima se u obzir količina dizelskog goriva ili motornog benzina koju pojedini distributer stavlja na tržište radi punjenja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, u skladu s odredbama ovoga Zakona, niti ona količina dizelskog goriva ili motornog benzina koju stavlja na tržište za obrambene potrebe Oružanih snaga Republike Hrvatske ili za namjene u skladu s međunarodnim obvezama Republike Hrvatske.

(2) Energetski subjekt iz stavka 1. ovoga članka koji stavlja na tržište dizelsko gorivo ili motorni benzin za pogon motornih vozila ili brodova se sukladno posebnom zakonu koji uređuje trošarine, smatra trošarinskim obveznikom.

Članak 7.

(1) Ministarstvo sudjeluje u izradi dokumenata prostornog uređenja koje donosi Hrvatski sabor.

(2) Ured državne uprave u županiji, odnosno upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za poslove energetike sudjeluje u izradi dokumenata prostornog uređenja koje donose predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(3) Nositelj izrade dokumenata prostornog uređenja dužan je o prijedlogu dokumenata prostornog uređenja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka pribaviti mišljenje Ministarstva, odnosno ureda državne uprave u županiji, odnosno upravnog tijela Grada Zagreba nadležnog za poslove energetike.

Članak 8.

(1) Naftni derivati koji se stavljaju na tržište moraju zadovoljavati uvjete utvrđene propisima o kvaliteti tekućih naftnih goriva i drugim propisima.

(2) Radi ostvarivanja nacionalnog cilja stavljanja na tržište biogoriva na tržište naftnih derivata stavljaju se biogoriva ukoliko zadovoljavaju propisane tehničke zahtjeve za kvalitetom goriva utvrđene izdavanjem potvrde (certifikata) o sukladnosti u skladu s posebnim propisom te ukoliko su označena u skladu s propisima o kvaliteti goriva.

(3) Kvalitetu i količinu naftnih derivata koji se stavljaju na tržište i skladište u skladištima kontrolira pravna osoba akreditirana prema zahtjevu norme HRN EN ISO/IEC 17020, A vrste, sukladno uredbi kojom se uređuje kvaliteta tekućih naftnih goriva i normama koje propisuju način mjerenja i obračuna količina robe.

(4) Radi ispunjenja zahtjeva iz stavaka 1. i 2. ovoga članka Vlada Republike Hrvatske će na prijedlog Ministarstva uredbom propisati uvjete za uvoz, odnosno unos naftnih derivata.

Članak 9.

(1) Cijena nafte i naftnih derivata utvrđuju se u skladu s pravilima kojima se uređuju tržišni odnosi.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka Vlada Republike Hrvatske može, u cilju zaštite potrošača, regulacije tržišta ili drugih opravdanih razloga, uredbom propisati najvišu razinu maloprodajnih cijena za pojedine naftne derivate, za neprekinuto razdoblje od najduže 90 dana.

Članak 10.

(1) Ministarstvo stvara uvjete i nadzire sigurnu, redovitu i kvalitetnu opskrbu tržišta nafte i naftnih derivata u Republici Hrvatskoj.

(2) Ministarstvo je zaduženo za koordinaciju i suradnju s Europskom komisijom i Međunarodnom agencijom za energiju. Suradnja uključuje sva pitanja o sigurnosti opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, posebice u slučaju poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, kao i pitanja dostave registra zaliha i statističkih sažetaka o stanju obveznih i komercijalnih zaliha nafte i naftnih derivata. Stručnu pomoć Ministarstvu osigurava Agencija.

(3) Ministarstvo predstavlja Republiku Hrvatsku u radnim, stručnim i savjetodavnim tijelima Europske komisije i Međunarodne agencije za energiju, koja se odnose na sigurnost opskrbe naftom i naftnim derivatima.

(4) Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva donosi odluku o Planu intervencije u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata (u daljnjem tekstu: Plan intervencije).

(5) Planom intervencije određuje se postupak i kriteriji za utvrđivanje izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, nadležnosti i odgovornosti u slučaju poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata te postupci za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata Republike Hrvatske. Plan intervencije propisuje i postupanje u slučaju donošenja međunarodne odluke o puštanju obveznih zaliha nafte i naftnih derivata na tržište.

(6) Plan intervencije minimalno mora sadržavati sljedeće mjere:

1. obvezu dostave podataka o redovitoj potrošnji nafte i naftnih derivata te njihov oblik i sadržaj,
2. obvezu dostave podataka u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata te njihov oblik i sadržaj,
3. ograničenja maksimalne brzine vožnje javnim cestama,
4. ograničenja vožnje motornim vozilima ili drugim sredstvima prijevoza koja za pogon koriste naftne derivate,
5. ograničenja plovidbe brodova i zrakoplova koji za pogon koriste naftne derivate,
6. ograničenja radnog vremena benzinskih stanica,
7. utvrđivanja uvjeta trošenja i zanaavljanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata.

(7) Vlada Republike Hrvatske može u slučaju izvanrednog poremećaja u opskrbi tržišta nafte i naftnih derivata ili radi sprječavanja nastanka izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, uvesti radnu obvezu energetske subjektima, odnosno njihovim zaposlenicima koji obavljaju energetske djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točke 1., 2., 3., 7., 8., 9., 10., 11. i 12. ovoga Zakona.

(8) Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Stručnog povjerenstva za praćenje sigurnosti opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata (u daljnjem tekstu: Stručno povjerenstvo) donosi odluku o mjerama u slučaju poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, odnosno odluku o mjerama za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, kao i odluku o dodatnim mjerama za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata.

(9) Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Stručnog povjerenstva donosi odluku o ukidanju svih mjera za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata.

Članak 11.

(1) Stručno povjerenstvo za praćenje sigurnosti opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata imenuje Vlada Republike Hrvatske rješenjem, na prijedlog Ministarstva, a sastoji se od:

- dva predstavnika Ministarstva iz područja energetike,
- ravnatelja Agencije,
- predstavnika Hrvatske energetske regulatorne agencije, na razini člana Upravnog vijeća ili direktora sektora,
- tri predstavnika, na razini člana Uprave ili izvršnog direktora, iz tri energetska subjekta s najvećim udjelom na tržištu nafte i naftnih derivata u veleprodaji.

(2) Predsjednik Stručnog povjerenstva je predstavnik Ministarstva iz područja energetike, a zamjenik predsjednika Stručnog povjerenstva je ravnatelj Agencije.

(3) Stručno povjerenstvo nadležno je za:

1. nadzor redovite opskrbe domaćeg tržišta nafte i naftnih derivata,
2. za provođenje Plana intervencije iz članka 10. stavka 4. ovoga Zakona,
3. predlaganje mjera za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata,
4. predlaganje Vladi Republike Hrvatske donošenja odluke o mjerama u slučaju poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, odnosno odluke o mjerama za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, kao i odluke o dodatnim mjerama za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata,
5. nadzor i koordiniranje provedbe odluka iz stavka 3. točke 4. ovoga članka,
6. predlaganje Vladi Republike Hrvatske donošenje odluke o ukidanju svih mjera za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata.

(4) Stručno povjerenstvo odlučuje na sjednicama Stručnog povjerenstva. Sjednice Stručnog povjerenstva saziva i njima predsjedava predsjednik Stručnog povjerenstva. Način rada i odlučivanja Stručnog povjerenstva uređuje se Poslovníkom o radu Stručnog povjerenstva kojega donosi Stručno povjerenstvo.

(5) Pripremu sjednica Stručnog povjerenstva i administrativno-tehničke poslove u vezi s njegovim radom obavlja Agencija.

(6) Energetski subjekti, Hrvatska energetska regulatorna agencija i kupci nafte i naftnih derivata dužni su u slučaju poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata ili s ciljem sprječavanja nastanka poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata surađivati sa Stručnim povjerenstvom i postupati sukladno odredbama Plana intervencije.

(7) Rješenje o imenovanju Stručnog povjerenstva iz stavka 1. ovoga članka objavljuje se u Narodnim novinama.

Članak 12.

(1) Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točke 7., 8., 11. i 12. ovoga Zakona te energetski subjekti koji uvoze, odnosno unose naftne derivate za vlastite potrebe dužni su Ministarstvu dostavljati:

- podatke o uvozu, odnosno unosu nafte i naftnih derivata koji se odnose na količinu, porijeklo, cijenu i kvalitetu nafte i naftnih derivata,
- podatke o cijenama naftnih derivata bez naknada, trošarina i poreza, kao i o cijenama naftnih derivata sa svim uključenim naknadama, trošarinama i porezima,

(2) Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točke 1., 2., 3. i 9. ovoga Zakona dužni su Ministarstvu dostavljati:

- podatke o planiranim, započetim i završenim investicijskim projektima,
- podatke o energetskom postrojenju ili dijelovima energetskog postrojenja u slučaju privremenog ili trajnog prestanka rada,
- podatke o planiranim remontima energetskih postrojenja,
- podatke o svim ostalim događajima koji mogu utjecati na opskrbu tržišta nafte i naftnih derivata.

(3) Ministar će pravilnikom propisati sadržaj, način dostave, rokove i objave podataka iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

III. OPERATIVNE ZALIHE NAFTNIH DERIVATA

Članak 13.

(1) Operativne zalihe naftnih derivata formiraju se radi osiguranja stabilnosti i sigurnosti proizvodnje električne i toplinske energije za tržište i za kupce koji zahtijevaju posebnu sigurnost i kvalitetu opskrbe te za stabilno i sigurno odvijanje prometa.

(2) Operativne zalihe formiraju se za sljedeće naftne derivate: motorne benzine, dizelska goriva, plinska ulja, loživa ulja, gorivo za mlazne motore i ukapljeni naftni plin.

(3) Obveznici osiguranja operativnih zaliha su:

- energetski subjekti koji iz naftnih derivata iz stavka 2. ovoga članka proizvode električnu i/ili toplinsku energiju za tržište ili za vlastite potrebe,
- energetski subjekti koji pružaju uslugu opskrbe naftnim derivatima iz stavka 2. ovoga članka pružateljima javnih usluga u obrazovanju, zdravstvu i socijalnoj skrbi,
- energetski subjekti koji opskrbljuju: industriju za potrebe njene proizvodnje, malo i srednje poduzetništvo za potrebe njihove proizvodnje, pogon poljoprivrednih strojeva poljoprivrednih gospodarstava i za rad pogonskih i pomoćnih motora ribarskih plovila kojima se obavlja gospodarski ribolov te za rad pogonskih i pomoćnih motora plovila i strojeva u ribogojstvu i akvakulturi, kao i za plovidbu,
- energetski subjekti koji pružaju uslugu opskrbe naftnim derivatima u prometu (benzinskih postaja, prijevoznika u cestovnom, željezničkom i zračnom prometu - zračnih luka otvorenih za međunarodni promet).

(4) Pravne i fizičke osobe iz stavka 3. ovoga članka dužne su formirati i obnavljati operativne zalihe kada proizvode, opskrbljuju, unose ili uvoze naftne derivate, isključujući tranzit.

- (5) Pravne i fizičke osobe iz stavka 3. ovoga članka dužne su Ministarstvu dostavljati podatke o stanju operativnih zaliha na teritoriju Republike Hrvatske.
- (6) Način formiranja i određivanja količine operativnih zaliha naftnih derivata te prava i obveze obveznika osiguranja operativnih zaliha u poslovanju operativnim zalihama propisuje ministar pravilnikom.

IV. OBVEZNE ZALIHE NAFTE I NAFTNIH DERIVATA

Članak 14.

- (1) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata formiraju se za osiguranje opskrbe naftom i naftnim derivatima u slučaju prijetnje energetske sigurnosti države, uslijed izvanrednih poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata.
- (2) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata koriste se u slučaju poremećaja opskrbe na tržištu nafte i naftnih derivata u Republici Hrvatskoj te radi ispunjenja međunarodnih obveza Republike Hrvatske na temelju odluka Međunarodne agencije za energiju i Europske komisije o puštanju obveznih zaliha nafte i naftnih derivata na tržište.
- (3) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata formiraju se najmanje u količini od 90 dana prosječnog dnevnog neto uvoza, odnosno unosa ili 61 dan prosječne dnevne domaće potrošnje naftnih derivata u prethodnoj kalendarskoj godini, ovisno o tome koja je količina veća. Obveza formiranja obveznih zaliha za tekuću godinu, u odnosu na prethodnu, usklađuje se najkasnije do 1. travnja tekuće godine i važi najdulje do 31. ožujka sljedeće godine.
- (4) Prosječni dnevni neto uvoz, odnosno unos i prosječna dnevna domaća potrošnja iz stavka 3. ovoga članka izračunavaju se na temelju ekvivalenta sirove nafte u uvozu, odnosno unosu i domaćoj potrošnji, tijekom prethodne kalendarske godine.
- (5) Količine obveznih zaliha koje se čuvaju izračunavaju se na temelju ekvivalenta sirove nafte. O količini, strukturi, razmještanju i raspoloživosti obveznih zaliha nafte i naftnih derivata Agencija vodi registar i statističke sažetke koje dostavlja Ministarstvu.
- (6) Statističke sažetke i cjelovitu kopiju registra zaliha iz stavka 5. ovoga članka Ministarstvo dostavlja Europskoj komisiji.
- (7) Ministar će pravilnikom propisati način i postupak izračuna prosječnog dnevnog neto uvoza, odnosno unosa, prosječne dnevne potrošnje i količina zaliha koje se čuvaju te sadržaj, oblik i način vođenja registra i statističkih sažetaka o obveznim zalihama nafte i naftnih derivata kao i rokove i način njihove dostave Europskoj komisiji.
- (8) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata ne uključuju strateške robne zalihe, uređene zakonom kojim se uređuju strateške robne zalihe te operativne zalihe određene odredbama ovoga Zakona i zakonom kojim se uređuje energetske sektor, količine goriva sadržane u spremnicima vozila i ostalim prometnim sredstvima, a koje služe isključivo za njihov pogon, količine goriva koje se nalaze u spremnicima brodova, cjevovodima, željezničkim cisternama, autocisternama, spremnicima benzinskih stanica, količine goriva uskladištene kod krajnjih potrošača, kao ni zalihe goriva u vlasništvu Oružane snage Republike Hrvatske odnosno, količine goriva koje su rezervirane za potrebe Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Članak 15.

- (1) Obvezne zalihe naftnih derivata čuvaju se u gotovim proizvodima, sirovoj nafti i u nematerijalnom obliku u obliku ugovora o opcijskoj kupnji robe po unaprijed utvrđenim kriterijima u određenom vremenskom razdoblju.
- (2) Najmanje jedna trećina obveze držanja obveznih zaliha treba biti u gotovim proizvodima i to onih pojedinih naftnih derivata čija je zajednička zastupljenost, izražena u ekvivalentu sirove nafte, jednaka najmanje 75% ukupne domaće potrošnje iz prethodne godine.
- (3) Količinu i strukturu obveznih zaliha za tekuću godinu na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku o neto uvozu, odnosno unosu i ostvarenoj potrošnji u prethodnoj godini, ovisno koja je količina veća, određuje Agencija do 31. ožujka tekuće godine.
- (4) Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o puštanju na tržište obveznih zaliha nafte i naftnih derivata.
- (5) Agencija pušta obvezne zalihe na tržište po tržišnim cijenama. Tržišna cijena je cijena koja se postigne tržišnim natjecanjem temeljeno na srednjim kotacijama, objavljenim tijekom isporuke u *Platt's Crude Oil Marketwireu* i *Platt's European Marketscanu*, za naftu i naftne derivate koji su predmet prodaje.
- (6) U slučaju da Vlada Republike Hrvatske donese odluku iz stavka 4. ovoga članka, a Agencija ne uspije tržišnim natjecanjem pustiti na tržište obvezne zalihe, obvezu kupnje i prodaje prema uvjetima iz tržišnog natjecanja i dopreme naftnih derivata krajnjim potrošačima ima energetski subjekt koji posjeduje najveći broj benzinskih postaja na državnom području Republike Hrvatske.
- (7) Vlada Republike Hrvatske određuje odlukom način osiguranja, dinamiku formiranja i zadržavanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, organizaciju skladištenja i regionalni raspored obveznih zaliha nafte i naftnih derivata.

Članak 16.

- (1) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata skladište se u skladištima koja mogu koristiti trgovci na veliko naftnim derivatima kao i pravne i fizičke osobe koje unose, odnosno uvoze naftu i naftne derivate. Sa zalihama Agencije ne smije se postupati bez prethodne pisane suglasnosti Agencije.
- (2) Nafta i naftni derivati u vlasništvu Agencije ne mogu biti predmetom ovrhe.
- (3) Energetski subjekt koji obavlja djelatnost skladištenja nafte i naftnih derivata i koji je preuzeo na skladištenje zalihe u vlasništvu Agencije nema pravo pridržaja, ni založno pravo nad naftom i naftnim derivatima koje skladišti kao obvezne zalihe.
- (4) Energetski subjekt iz stavka 3. ovoga članka dužan je na zahtjev Agencije izdati skladišnicu za obvezne zalihe koje je primio na skladištenje.
- (5) Energetski subjekt iz stavka 3. ovoga članka dužan je ovlaštenom predstavniku Agencije osigurati slobodan pristup skladištu te stavljanje na uvid cjelokupne dokumentacije iz koje je nedvojbeno vidljivo dnevno stanje skladišta i stanje obveznih zaliha. Ovlašteni predstavnik Agencije nije dužan najaviti svoj dolazak skladištaru.
- (6) Ministarstvo, Agencija i energetski subjekti koji za Agenciju skladište zalihe, dužni su omogućiti ovlaštenim predstavnicima Europske komisije pregled obveznih zaliha. Pregled uključuje uvid u dokumente vezane za obvezne zalihe i pravo pristupa mjestima na kojima se zalihe drže.

(7) Ministarstvo, Agencija i energetski subjekti koji za Agenciju skladište zalihe, dužni su čuvati sve dokumente, podatke i statističke sažetke koji se odnose na vrstu, količinu, kvalitetu i razmještaj obveznih zaliha, najmanje pet godina od dana njihova nastanka.

(8) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata Republike Hrvatske mogu se čuvati na državnom području država s kojima je prethodno sklopljen međudržavni sporazum o čuvanju obveznih zaliha.

(9) Obvezne zalihe drugih država koje se na temelju međudržavnih sporazuma čuvaju na državnom području Republike Hrvatske ili su u provozu preko državnog područja Republike Hrvatske, ne mogu biti predmetom nikakvih mjera kojima bi se ograničilo raspolaganje takvim zalihama i njihova otprema s državnog područja Republike Hrvatske

Članak 17.

(1) Energetski subjekt koji obavlja energetsku djelatnost iz članka 4. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona dužan je do 31. siječnja svake godine dostaviti Ministarstvu izvješće o proizvedenim, uvezenim, odnosno unesenim, prerađenim i isporučenim količinama nafte i naftnih derivata u prethodnoj godini, kao i dostaviti izvješće o ostvarenom proizvodnom programu rafinerija u prethodnoj godini te planiranom uvozu, odnosno unosu nafte i proizvodnom programu za tekuću godinu.

(2) Energetski subjekt koji obavlja energetsku djelatnost iz članka 4. stavka 1. točke 7. ovoga Zakona ili uvoza, odnosno unosa naftnih derivata za vlastite potrebe, dužan je do 31. siječnja svake godine dostaviti Ministarstvu preliminarno izvješće o uvezenim, odnosno unesenim i isporučenim količinama naftnih derivata u prethodnoj godini i planiranom uvozu, odnosno unosu naftnih derivata za tekuću godinu.

(3) Energetski subjekt koji obavlja energetsku djelatnost iz članka 4. stavka 1. točke 8. ovoga Zakona dužan je do 31. siječnja svake godine dostaviti Ministarstvu izvješće o isporučenim količinama naftnih derivata u prethodnoj godini.

(4) Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točke 2., 3. i 9. ovoga Zakona dužni su do 31. siječnja svake godine dostaviti Ministarstvu izvješće o prevezenim količinama sirove nafte i naftnih derivata te o prometu sirove nafte i naftnih derivata kroz skladišta u prethodnoj godini.

(5) Ministar će pravilnikom propisati sadržaj i oblik izvješća iz stavaka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka.

(6) Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točke 1. i 7. ovoga Zakona ili uvoza, odnosno unosa naftnih derivata za vlastite potrebe ili su dužni čuvati operativne zalihe iz članka 13. ovoga Zakona, dužni su dostavljati Agenciji podatke o stanju komercijalnih i operativnih zaliha naftnih derivata.

(7) Ministarstvo dostavlja Europskoj komisiji mjesečni statistički sažetak o zalihama nafte i naftnih derivata u vlasništvu energetskih subjekata iz stavka 6. ovoga članka.

(8) Na temelju podataka iz stavka 6. ovoga članka, Agencija izrađuje analizu trenutačne raspoloživosti nafte i naftnih derivata te raspoložive zalihe nafte i naftnih derivata preračunava u raspoložive dane neto uvoza, odnosno unosa ili potrošnje, ovisno o obvezi čuvanja obveznih zaliha za tekuću godinu.

(9) Ministar donosi pravilnik kojima će se propisati sadržaj, oblik i rokove dostave podataka iz stavka 6. ovoga članka.

Članak 18.

- (1) Agencija je javna ustanova koja je obveznik osiguranja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata sukladno odredbama ovoga Zakona.
- (2) Agencija je Središnje tijelo u Republici Hrvatskoj za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata i jedina je ovlaštena formirati, održavati i prodavati obvezne zalihe.
- (3) Vlada Republike Hrvatske može zadužiti Agenciju da osigura i dugoročne zalihe naftnih derivata za potrebe Oružanih snaga Republike Hrvatske te zalihe naftnih derivata koje se formiraju sukladno Zakonu o strateškim robnim zalihama. Količinu i strukturu takvih zaliha, te dinamiku formiranja istih Vlada Republike Hrvatske utvrđuje odlukom na prijedlog Ministarstva nadležnog za obranu, tijela nadležnog za strateške robne zalihe u cjelini i Agencije. Svi podaci o predmetnim zalihama određuju se kao klasificirani i zahtijevaju primjenu mjera informacijske sigurnosti, sukladno posebnim propisima.
- (4) Sjedište Agencije je u Zagrebu.
- (5) Agencija se upisuje u sudski registar.
- (6) Ustrojstvo, ovlasti, način rada te druga pitanja od značaja za obavljanje poslova i poslovanje Agencije uređuju se statutom kojeg donosi Upravno vijeće uz prethodnu suglasnost Vlade Republike Hrvatske.
- (7) Agencija je proračunski korisnik državnog proračuna.
- (8) Sredstva za obavljanje poslova iz djelokruga Agencije osiguravaju se u državnom proračunu.
- (9) Prihodi ostvareni iz poslovanja obveznim zalihama nafte i naftnih derivata prihodi su Agencije i uplaćuju se u državni proračun.
- (10) Pomoći ili donacije koje Agencija primi od međunarodnih organizacija i od tijela i fondova Europske unije radi unaprjeđenja stručne ili tehničke razine djelatnosti prihodi su Agencije i uplaćuju se u državni proračun.

Članak 19.

- (1) Osnivač Agencije je Republika Hrvatska, a osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske.
- (2) Agencija je za svoj rad odgovorna Vladi Republike Hrvatske.

Članak 20.

- (1) Osnovni poslovi Agencije su:
 - reguliranje i poboljšavanje poslovanja u gospodarstvu,
 - trgovina na veliko krutim, tekućim i plinovitim gorivima i srodnim proizvodima,
 - skladištenje robe,
 - prekrcaj tereta,
 - kupnja i prodaja nafte i naftnih derivata u svrhu formiranja i zadržavanja zaliha,
 - puštanje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata na tržište u slučaju poremećaja opskrbe,

- organizacija, nadzor i upravljanje obveznim zalihama nafte i naftnih derivata,
- utvrđivanje uvjeta za skladištenje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata,
- skladištenje naftnih derivata,
- skladištenje i/ili nadzor obveznih zaliha naftnih derivata drugih država koje se sukladno međudržavnim sporazumima i/ili direktivama Europske unije čuvaju na državnom području Republike Hrvatske,
- kupovina i/ili gradnja spremnika, pripadajućih lučkih i kopnenih postrojenja i instalacija te upravljanje njima,
- nadzor količine i kvalitete nafte, naftnih derivata i usluga,
- prikupljanje i obrada podataka o stanju i prometu komercijalnih, operativnih i obveznih zaliha nafte, odnosno naftnih derivata,
- sudjelovanje u definiranju energetske politike,
- suradnja s ministarstvima i nadležnim inspekcijama sukladno posebnim propisima,
- provedba međudržavnih ugovora i sporazuma,
- suradnja s domaćim i inozemnim energetske tijelima i/ili subjektima.

(2) U slučaju obavljanja poslova iz stavka 1. podstavka 11. ovoga članka, Agencija se pojavljuje kao investitor u smislu propisa o gradnji.

(3) Agencija će o načinu obavljanja poslova iz stavka 1. podstavaka 7., 8. i 12. ovoga članka donijeti tehnička pravila.

Članak 21.

(1) Namjenskim trošenjem prihoda smatra se:

- podmirenje troškova kupovine nafte i naftnih derivata s ciljem formiranja obveznih zaliha i zaliha iz članka 18. stavka 3. ovoga Zakona,
- podmirenje troškova osiguranja, skladištenja i zadržavanja obveznih zaliha i zaliha iz članka 18. stavka 3. ovoga Zakona,
- podmirenje troškova kontrole količine i kvalitete obveznih zaliha i zaliha iz članka 18. stavka 3. ovoga Zakona,
- podmirenje troškova rada naftnih terminala u vlasništvu ili suvlasništvu Agencije i instalacija na pomorskom dobru koje Agencija koristi na temelju valjanog pravnog osnova,
- podmirenje pratećih troškova (npr. za studije, dozvole, istraživanja, modeliranje, mjernu opremu, zaštitnu opremu, monitoring i sl.) u vezi sa stvaranjem preduvjeta za prihvatanje i skladištenje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, a s ciljem povećanja sigurnosti prijevoza i skladištenja opasnih tereta i ograničavanja mogućih negativnih utjecaja na okoliš,
- kupovina, gradnja, rekonstrukcija i dogradnja spremnika, pripadajućih lučkih i kopnenih postrojenja i instalacija te upravljanje njima.

(2) Skladištenje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata u objektima u vlasništvu Agencije te upravljanje ovim objektima Agencija može povjeriti energetsom subjektu s registriranim sjedištem u Republici Hrvatskoj, specijaliziranom za obavljanje navedenih poslova.

Članak 22.

(1) Radom Agencije upravlja Upravno vijeće od pet članova koje imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva, od kojih je jedan predsjednik Upravnog vijeća, a jedan njegov zamjenik.

(2) Upravno vijeće čine po jedan predstavnik Ministarstva i ministarstva nadležnog za financije te tri neovisna stručnjaka.

(3) Predsjednik Upravnog vijeća je predstavnik Ministarstva.

(4) Mandat članova Upravnog vijeća je pet godina, a članovi mogu biti ponovo imenovani.

(5) Upravno vijeće donosi odluke većinom glasova svojih članova.

Članak 23.

Upravno vijeće:

- nadzire poslovanje Agencije,
- donosi statut i druge opće akte Agencije,
- daje obvezujuće mišljenje na pravne propise koji se odnose na poslovanje Agencije,
- donosi godišnji program rada i financijski plan,
- donosi financijsko izvješće,
- imenuje i razrješuje ravnatelja i zamjenika ravnatelja.

Članak 24.

(1) Ravnatelja i zamjenika ravnatelja Agencije imenuje Upravno vijeće na temelju javnog natječaja.

(2) Mandat ravnatelja i zamjenika ravnatelja je četiri godine, uz mogućnost ponovnog imenovanja.

(3) Ravnatelj rukovodi radom Agencije, predstavlja i zastupa Agenciju, odgovoran je za rad i zakonitost rada Agencije, podnosi prijedloge akata Agencije Upravnom vijeću radi njihova donošenja, izvršava odluke Upravnog vijeća te obavlja druge poslove koji su mu zakonom, Statutom ili drugim aktom stavljeni u nadležnost.

(4) Za ravnatelja Agencije može se imenovati osoba koja je hrvatski državljanin s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, koja ima završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, najmanje deset godina radnog iskustva od čega najmanje pet godina radnog iskustva na izvršnim rukovodećim poslovima.

(5) Za zamjenik ravnatelja Agencije može se imenovati osoba koja je hrvatski državljanin s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, koja ima završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, najmanje pet godina radnog iskustva u djelatnosti naftnog gospodarstva, aktivno govori engleski jezik, ima dokazane stručne, radne i organizacijske sposobnosti i koja je dostojna biti zamjenik ravnatelja Agencije.

(6) Plaću ravnatelja Agencije i zamjenika ravnatelja Agencije utvrdit će Vlada Republike Hrvatske posebnom odlukom na način da plaća ravnatelja, odnosno zamjenika Agencije ne može biti viša od plaće pomoćnika ministra.

Članak 25.

(1) Stručne poslove u okviru rada i poslovanja Agencije obavljaju njezini zaposlenici.

(2) Na pravni status zaposlenika Agencije primjenjivat će se zakonski propisi kojima se uređuju plaće u javnim službama, kolektivni ugovor i opći propisi o radu.

V. NADZOR

Članak 26.

(1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega provodi Ministarstvo.

(2) Nadzor nad zakonitošću rada Agencije obavlja Ministarstvo.

(3) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona provode osobe nadležne za obavljanje inspekcijskih poslova sukladno posebnim propisima.

VI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 27.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba, odnosno fizička osoba koja je energetska subjekt ako:

- ne dopusti pristup transportnim sustavima (članak 5.),
- ne postupa sukladno odlukama Vlade Republike Hrvatske u slučaju poremećaja opskrbe (članak 10. stavak 7.),
- ne osigura operativne zalihe naftnih derivata (članak 13.),
- ne dopusti pristup obveznim zalihama ili ne čuva dokumentaciju o obveznim zalihama (članak 16. stavci 5., 6. i 7.),

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba, odnosno pravna osoba koja je energetska subjekt.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 50.000,00 kuna za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u fizičkoj, odnosno pravnoj osobi te u energetskom subjektu.

(4) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se energetsom subjektu iz stavaka 1. i 2. ovoga članka koji je počinio dva ili više prekršaja ili u roku od godine dana ponavlja prekršaje iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju do godine dana, a odgovornoj osobi eneretskog subjekta izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju do godine dana.

(5) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se energetsom subjektu koji u slučaju poremećaja opskrbe ne postupa sukladno odlukama Vlade Republike Hrvatske izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju od tri mjeseca do godine dana, a odgovornoj osobi eneretskog subjekta izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju od jednog mjeseca do godine dana.

Članak 28.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba, odnosno fizička osoba koja je energetski subjekt ako:

– ne dostavlja podatke (članak 12., članak 13. stavak 5., članak 14. stavak 5. i članak 17.).

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba, odnosno pravna osoba koja je energetski subjekt.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 50.000,00 kuna za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u fizičkoj, odnosno pravnoj osobi te u energetsom subjektu.

(4) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se energetsom subjektu iz stavaka 1. i 2. ovoga članka koji je počinio dva ili više prekršaja ili u roku od godine dana ponavlja prekršaj iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju do godine dana, a odgovornoj osobi eneretskog subjekta izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju do godine dana.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 29.

(1) Upravno vijeće Agencije dužno je uskladiti statut Agencije s odredbama ovoga Zakona i zatražiti suglasnost Vlade Republike Hrvatske na statut Agencije u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Hrvatska agencija za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata osnovana Zakonom o tržištu nafte i naftnih derivata (Narodne novine, broj 57/06, 18/11 i 144/12) nastavlja poslovati sukladno odredbama ovoga Zakona.

(3) Stupanjem na snagu ovoga Zakona, predsjednik i članovi upravnog vijeća Agencije ostaju na svojim dužnostima do isteka mandata na koje su imenovani.

Članak 30.

(1) Vlada Republike Hrvatske donijet će, na prijedlog Ministarstva, odluku iz članka 10. stavka 4. ovoga Zakona u roku godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Do stupanja na snagu propisa iz stavka 1. ovoga članka, primjenjuje se Plan intervencije u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata (Narodne novine, broj 112/12).

Članak 31.

(1) Vlada će uredbu iz članka 8. stavka 4. ovoga Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Ministar će propise iz članka 12. stavka 3., članka 13. stavka 6., članka 14. stavka 7. i članka 17. stavka 5. i 9. ovoga Zakona donijeti u roku tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Do dana stupanja na snagu propisa iz stavka 2. ovoga članka primjenjivat će se propisi kojima su uređena odnosna pitanja, koji su na snazi na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

(4) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti:

1. Pravilnik o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivate (Narodne novine, br. 145/12, 18/13, 62/13 i 109/13),
2. Pravilnik o utvrđivanju cijena ukapljenog naftnog plina (Narodne novine, br. 147/10 i 59/11),
3. Tarifni sustav za transport nafte naftovodom (Narodne novine, br. 39/07)
4. Odluka o iznosu tarifa za transport nafte naftovodom za 2011. godinu (Narodne novine, br. 53/11),
5. Pravilnik o općim uvjetima i tarifi za skladištenje obveznih zaliha nafte i naftnih derivate (Narodne novine, br. 68/03),
6. Pravilnik o organizaciji, nadzoru i prikupljanju naknade za financiranje rada HANDA- e i obveznih zaliha nafte i naftnih derivate (Narodne novine, br. 63/11).

Članak 32.

Vlada Republike Hrvatske imenovat će, na prijedlog Ministarstva, članove Stručnog povjerenstva iz članka 11. stavka 1. ovoga Zakona u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 33.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata (Narodne novine, broj 57/06, 18/11 i 144/12).

Članak 34.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

Klasa:

Urbroj:

Zagreb,

OBRAZLOŽENJA

Članak 1.

Ovim člankom definirane su djelatnosti čije obavljanje se uređuje ovim Zakonom, konstatira se postojanje Hrvatske agencije za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata i uređenje mjera za sigurnu i pouzdanu opskrbu Republike Hrvatske naftom i naftnim derivatima te se propisuje osnivanje Stručnog povjerenstva za praćenje redovite opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata. Ovim člankom utvrđuje se na koje se sustave nafte Zakon ne odnosi.

Članak 2.

Ovim člankom se utvrđuje prenošenje pravne stečevine Europske unije iz područja obveze za države članice o održavanju minimalnih zaliha sirove nafte i/ili naftnih derivata.

Članak 3.

Ovim se člankom navode izrazi koji se koriste u ovom Zakonu te njihova značenja.

Članak 4.

Ovim člankom se utvrđuju energetske djelatnosti iz područja tržišta nafte i naftnih derivata kao i način obavljanja tih energetske djelatnosti te iznimke.

Članak 5.

Ovim člankom se propisuju način i pravila postupanja pri omogućavanju ili odbijanju pristupa transportnim sustavima trećoj strani te se definiraju sudionici u predmetnom postupanju.

Članak 6.

Ovim člankom se određuje da su energetske subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti trgovine na veliko i malo naftnim derivatima dužni na tržište nafte i naftnih derivata staviti biogoriva radi ostvarivanja nacionalnog cilja stavljanja na tržište biogoriva kao i da se za izračun i utvrđivanje ispunjenja nacionalnog cilja ne uzima se u obzir količina dizelskog goriva ili motornog benzina koju pojedini distributer stavlja na tržište radi punjenja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, niti ona količina dizelskog goriva ili motornog benzina koju stavlja na tržište za obrambene potrebe Oružanih snaga Republike Hrvatske ili za namjene u skladu s međunarodnim obvezama Republike Hrvatske te da se isti smatra trošarinskim obveznikom.

Članak 7.

Ovim se člankom određuje da Ministarstvo gospodarstva sudjeluje u izradi dokumenata prostornog uređenja koje donosi Hrvatski sabor te da Ured državne uprave u županiji, odnosno upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za poslove energetike sudjeluje u izradi dokumenata prostornog uređenja koje donose predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Članak 8.

Ovim člankom propisuju se uvjeti koje moraju zadovoljavati naftni derivati koji se stavljaju na tržište, kao i stavljanje na tržište nafte i naftnih derivata biogoriva, a radi ostvarivanja nacionalnog cilja te nadzor nad kvalitetom naftnih derivata koji se stavljaju na tržište.

Članak 9.

Ovim se člankom određuju da se cijene nafte i naftnih derivata usvrđuju na tržišnim principima, kao i mogućnost propisivanja najviše razine cijena za pojedine naftne derivate od strane Vlade Republike Hrvatske u cilju zaštite potrošača, regulacije tržišta ili zbog drugih opravdanih razloga, koje će se, uvažavajući odgovarajuće razvojne cenzuse za pojedina područja Republike Hrvatske, međusobno razlikovati.

Članak 10.

Ovim člankom se, s ciljem usklađivanja s direktivom, određuju tijela državne uprave i pravne osobe koje su zadužene za međunarodnu suradnju i zastupanje Republike Hrvatske po pitanjima sigurnosti opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata te propisuje obveza donošenja Plana intervencije kao temeljnog dokumenta za postupanje u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe na teritoriju Republike Hrvatske, a koji sadrži i odredbe o postupanju u slučaju poremećaja opskrbe na međunarodnoj razini. Nadalje, odredbama ovog članka propisuju se minimalne mjere koje treba sadržavati Plan intervencije te odgovornost i nadležnost za njegovo provođenje.

Članak 11.

Ovim člankom propisuju se sastav i osnovni zadaci Stručnog povjerenstva te osnovna načela rada i odlučivanja Stručnog povjerenstva.

Stručno povjerenstvo čine osobe sa znanjem o funkcioniranju tržišta nafte i naftnih derivata te mandatom za donošenje odluka u okviru svojih organizacija i to predstavnici Ministarstva iz područja energetike kao predstavnici tijela koje nadzire i brine za sigurnu, redovitu i kvalitetnu opskrbu tržišta nafte i naftnih derivata, ravnatelj Agencije kao predstavnik tijela koje je obveznik osiguranja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata koje su najsnažniji mehanizam osiguranja sigurnosti opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, predsjednik Upravnog vijeća Hrvatske energetske regulatorne agencije kao predstavnik tijela koje regulira energetske djelatnosti definirane ovim Zakonom te tri predstavnika, na razini člana Uprave ili izvršnog direktora, iz tri energetska subjekta s najvećim udjelom na tržištu nafte i naftnih derivata u veleprodaji kao predstavnici energetskih subjekata koji, putem svog lanca opskrbe, opskrbljuju krajnje potrošače naftom i naftnim derivatima.

Članak 12.

Ovim člankom propisuju se podaci koje su energetske subjekti dužni dostavljati Ministarstvu u vezi s uvozom, odnosno unosom i cijenama nafte i naftnih derivata te investicijama i pogonskom stanju energetske infrastrukture za proizvodnju, skladištenje i transport nafte i naftnih derivata.

Članak 13.

Ovim člankom propisuje se namjena, struktura, obveznici osiguranja te način osiguranja operativnih zaliha naftnih derivata.

Članak 14.

Ovim člankom propisuje se svrha formiranja, način korištenja, izračun količina te upravljanje dokumentima vezanim uz obvezne zalihe nafte i naftnih derivata, sukladno direktivi 2009/119/EZ te se ujedno propisuje koje vrste zaliha ne ulaze u obvezne zalihe nafte i naftnih derivata.

Članak 15.

Ovim člankom propisuje se način čuvanja obveznih zaliha, struktura obveznih zaliha, rok formiranja obveznih zaliha te način puštanja obveznih zaliha na tržište u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe. Nadalje, jasno se određuje što je tržišna cijena te uređuje način dopremanja naftnih derivata do krajnjeg potrošača u slučaju da se, iz bilo kojeg razloga, obvezne zalihe ne uspiju pustiti na tržište tržišnim natjecanjem.

Članak 16.

Ovim člankom propisuje se postupanje s obveznim zalihama i u vezi sa obveznim zalihama radi osiguranja njihove trajne raspoloživosti te mjere za nadzor i kontrolu količine, kvalitete i razmještaja obveznih zaliha.

Odredbama ovoga članka usklađuje se obveza čuvanja podataka o obveznim zalihama, obveza omogućavanja inspekcijskih pregleda od strane predstavnika Europske komisije te mogućnost čuvanja obveznih zaliha na teritoriju članica Europske unije s kojima Republika Hrvatska ima potpisan međudržavni sporazum o čuvanju obveznih zaliha.

Članak 17.

Ovim člankom utvrđuju se podaci koje su energetske subjekti dužni dostavljati Ministarstvu, a s ciljem utvrđivanja ostvarene potrošnje i neto uvoza, odnosno unosa naftnih derivata u prethodnoj godini, te Agenciji, s ciljem nadzora stanja ukupnih zaliha nafte i naftnih derivata (komercijalnih i operativnih) na državnom području Republike Hrvatske na tjednoj razini. Odredbama ovog članka ovlašćuju se Ministarstvo za donošenje pravilnika kojima će se urediti sadržaj i oblik izvješća koje su energetske subjekti dužni dostavljati.

Članak 18.

Ovim se člankom propisuje da je Agencija javna ustanova i Središnje tijelo u Republici Hrvatskoj koje je obveznik osiguranja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata odnosno koje je jedino ovlašteno formirati, održavati i prodavati obvezne zalihe nafte i naftnih derivata.

Ujedno se ovim člankom propisuje mogućnost da Vlada Republike Hrvatske može zadužiti Agenciju da osigura i dugoročne zalihe naftnih derivata za potrebe Hrvatske vojske kao i zalihe naftnih derivata koje se formiraju sukladno Zakonu o strateškim robnim zalihama. Propisuje se način i procedura definiranja količine i strukture takvih zaliha kao i način postupanja s podacima o predmetnim zalihama te se određuju načela postojanja i poslovanja

Agencije kao i izvore osiguranja sredstava za rad Agencije te za formiranje i održavanje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata.

Članak 19.

Ovim člankom određuje se da je osnivač Agencije Republika Hrvatska, da osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske te da je Agencija za svoj rad odgovorna Vladi Republike Hrvatske .

Članak 20.

Ovim člankom se određuju poslovi Agencije.

Članak 21.

Ovim člankom su taksativno određeni troškovi i njihova namjena za što se osiguravaju namjenska sredstva za rad Agencije i formiranje i održavanje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata.

Članak 22.

Ovim člankom je određeno sastav, struktura, mandat kao i način odlučivanja tijela koje upravlja radom Agencije.

Članak 23.

Ovim člankom propisani su poslovi, odnosno nadležnost Upravnog vijeća Agencije.

Članak 24.

Ovim člankom određeno je na koji se način imenovanje i dužnosti ravnatelja i zamjenika ravnatelja Agencije, kao i dužina trajanja njihovog mandata.

Članak 25.

Ovaj članak propisuje odredbe o pravima zaposlenika Agencije.

Članak 26.

Ovim člankom određuje se provođenje upravnog i inspekcijskog nadzora nad provedbom ovog Zakona.

Članak 27.-29.

Ovim člancima se propisuje prekršajne odredbe za energetske subjekte i odgovorne osobe u energetskim subjektima

Članak 30.

Ovim člankom se određuje da Agencija osnovana važećim Zakonom o tržištu nafte i naftnih derivata nastavlja poslovati sukladno odredbama ovoga Zakona te da je Agencija dužna uskladiti statut Agencije s odredbama ovoga Zakona.

Članak 31.

Ovim se člankom određuje u kojem će roku Vlada Republike Hrvatske donijeti Plan intervencije, kao i važenje dosadašnjeg Plana intervencije do donošenja novoga.

Članak 32.

Ovim se člankom određuje rok za donošenje provedbenih propisa određenih ovim Zakonom, kao i ukidanje pojedinih podzakonskih propisa.

Članak 33.

Ovim člankom se određuje da prestaje važiti Odluka o osnivanju Stručnog povjerenstva za praćenje sigurnosti opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata kao i rok za formiranje novoga Stručnog povjerenstva.

Članak 34.

Ovim člankom propisano je stupanje na snagu ovog Zakona.